

Військово-транспортний обов'язок

16 квітня 2024 року Президент України підписав Закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку. Більша частина норм документа набуде чинності через місяць із дня, наступного після його підпису та опублікування.

Розглянемо питання військово-транспортного обов'язку.

У кого і як можуть вилучати авто для ЗСУ

Військово-транспортний обов'язок встановлюється з метою задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань на особливий період транспортними засобами (у тому числі водними) і технікою (далі – транспортні засоби) і **поширюється на центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації**, у тому числі на залізниці, порти, пристані, аеропорти, нафтобази, автозаправні станції дорожнього господарства та інші підприємства, установи і організації, які забезпечують експлуатацію транспортних засобів, **а також на громадян – власників транспортних засобів**.

Порядок виконання військово-транспортного обов'язку, норми безоплатного залучення, вилучення та примусового відчуження транспортних засобів і техніки на період мобілізації та у воєнний час визначаються Кабінетом Міністрів України.

Як на практиці може відбуватися вилучення автомобілів?

Порядок вилучення транспортних засобів вже був передбачений Постановою Кабміну "Про затвердження Положення про військово-транспортний обов'язок" № 1921, також – законом України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" та законом України "Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану"

Обсяги транспортних засобів за типами та марками, що планується залучити під час мобілізації, для підприємств, установ та організацій усіх форм власності встановлюються згідно з **Мобілізаційним планом України місцевими державними адміністраціями за поданням ТЦК та СП**.

Залучення транспортних засобів під час мобілізації здійснюється ТЦК та СП, СБУ, відповідними підрозділами розвідувальних органів України на підставі рішень місцевих державних адміністрацій, що **оформлюються відповідними розпорядженнями**.

Приймання-передача транспортних засобів, залучених під час мобілізації, та їх повернення після оголошення демобілізації здійснюються на підставі актів приймання-передачі, в яких зазначаються відомості про власників, технічний стан, залишкову (балансову) вартість та інші необхідні відомості, що дають змогу ідентифікувати транспортні засоби.

Перед вилученням транспортного засобу у приватної особи обов'язково мають провести його експертну оцінку та оцінку ринкової вартості автомобіля.

Повернення транспортних засобів власнику проводять протягом 30 календарних днів з моменту оголошення демобілізації.

Вимога не поширюється на тих, у кого є лише **один автомобіль**.

Якщо людині належить право власності на декілька транспортних засобів, то першочергово вилучається те, яке більше підходить для оборонних потреб держави. Наприклад, якщо у вас є седан та позашляховик, то у вас вилучать позашляховик. Якщо у вас два позашляховики, то вилучать той, що становить меншу ринкову вартість.

Окрім цього, необхідно розуміти відмінність між відчуженням та мобілізацією транспорту.

- **Відчуження** - людину позбавляють права власності на транспортний засіб, що має засвідчуватись Актом приймання-передачі та відбувається за умови повної або часткової компенсації.
- **Мобілізація** - транспортний засіб вилучається тимчасово, його не позбавляють права власності та згодом повернуть власнику. Мобілізувати транспортний засіб можуть ТЦК та СП, СБУ, а також відповідні підрозділи Служби зовнішньої розвідки.

З моменту оголошення загальної мобілізації транспортні засоби, які призначені для доукомплектування ЗСУ та інших військових формувань в особливий період та перебувають на військовому обліку у ТЦК та СП, **забороняється**:

- відправляти за межі території України та до інших областей
- передавати права власності на них юридичним особам або громадянам
- передавати в оренду (лізинг)
- надавати їх, як предмет застави для виконання зобов'язань за договорами про надання кредиту та гарантії перед банківською установою
- вчиняти інші дії, що унеможливають передачу таких транспортних засобів Збройним Силам України та іншим військовим формуванням.

Відправлення таких транспортних засобів під час загальної мобілізації до суміжних областей дозволяється після **повідомлення ТЦК та СП** про місце перебування транспортних засобів на строк не більше одного місяця.

Ця заборона не поширюється на транспортні засоби та техніку, які призначені для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань в особливий період і перебувають на військовому обліку у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки та які на дату опублікування цього Закону були передані в оренду (лізинг) або надані як предмет застави для виконання зобов'язань за договорами про надання кредиту та гарантії перед банківською установою.

Треба пам'ятати, що підприємства, установи і організації зобов'язані забезпечувати в разі мобілізації доставку транспортних засобів та техніки на збірні пункти та у військові частини у строк та місце, зазначені в частковому наряді.